

PROBLEMATICA DE LA UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA

La Universitat Autònoma de Barcelona, en els seus sis anys de funcionament ha desenvolupat una especial espectacularitat. El fet d'allunyar-se físicament de Barcelona, d'oferir uns plans d'estudis i uns claustres de professors actuals i moderns, pel que fa a noms i funcionament, i finalment el nom d'«Autònoma», han recordat aquella vella universitat, del mateix nom, que començà a funcionar el 1932, amb un decret corresponent aprovat a l'any següent. Venia a oferir una alternativa al problema espinós i sempre inquietant de l'estudi universitari, pel que fa a la docència, investigació, organització i contactes amb la realitat del país. No és ara el moment de valorar aquests sis anys. Canvis al Ministeri d'Educació i Ciència, aplicació de nous plans, i un seguit de factors íntimament entrellaçats farien massa densa i extensa aquesta anàlisi. Per aquesta raó hem optat per presentar fets i no idees.

Hem convocat un parell de professors no numeraris i un altre d'estudiants dels darrers cursos de la Facultat de Filosofia i Lletres. La problemàtica és aclaparadora, però decidim centrar-nos en quatre aspectes, per a no ultrapassar l'espai amb què comptem, en aquest ambient tan propici a l'anàlisi de la realitat. Comença el diàleg un estudiant de cinquè, que comenta l'aspecte real del mot «autonomia», tot deixant la semàntica i la ideologia per a altres ocasions més adients.

AUTONOMIA UNIVERSITARIA: IMPRESCINDIBLE OBLIGACIO

—Amb l'experiència d'aquests sis anys d'«autonomia» s'ha demostrat que no pot existir autonomia real, viable i eficaç si no existeix una autonomia administrativa, acadèmica i econòmica. Si la Universitat Autònoma de Barcelona depèn del Ministeri d'Educació i Ciència, és perfectament lògic i comprensible que els presupostos econòmics lliguin, els plans d'estudis obliguin i les normes i regles limitin. La poca autonomia que hi restava encara fou més retallada pels decrets d'agost i de setembre, fins al punt de quedar, l'autonomia —com ha reconegut el rector en unes declaracions públiques— en purament simbòlica i nominal. El moment més difícil arribà amb el tantes vegades esmentat «Plan Suárez»; les Universitats, i per tant l'Autònoma, no pogueren fer res per a evitar la seva imposició.

—Jo començaria per fer una pregunta: Li cal l'autonomia a la Universitat per a funcionar? Si creiem positivament que l'autonomia més que un avantatge és un factor consubstancial a la mateixa existència de la Universitat, podem objectivament enunciar que en la Universitat Autònoma de Barcelona l'autonomia és un nom buit, amb la qual cosa sembla que no es pot fer res. I davant d'aquesta circumstància, la possibilitat de fer funcionar la Universitat és molt problemàtica.

En aquest moment entren dos professors, discuteixen unes dates, uns noms... Es tracta d'un cicle de conferències sobre la temàtica històrica dels segles XVII, XVIII i XIX que dictaran a la Universitat Autònoma de Barcelona professors com Elorza, Fontana, Isidre Molas, Tortella, Nadal, etc.; estudiants i professors del Departament d'Història han organitzat aquest cicle, el primer que s'organitza coherentment, amb una temàtica i una homogeneïtat, davant de les dificultats d'una acció efectiva des dels departaments. I és sobre aquesta problemàtica, els departaments universitaris, on se centra ara la qüestió.

DEPARTAMENTS UNIVERSITARIS: UN ALTRE NOM SENSE SIGNIFICAT PRACTIC

—En aquests moments el departament com a entitat legal no existeix. A despit d'allò disposat al decret 3856/1970 del 31 de desembre de 1970, s'anul·laren els departaments mitjançant altres decrets apareguts a finals de l'estiu passat. Malgrat això, els Departaments estructuren actualment la Universitat Autònoma de Barcelona, i sense els quals, ara per ara, la desorganització seria total. Tot i això hi cal una potenciació de cara a la qüestió docent de relació professors-estudiants, i per a altres aspectes com: publicacions, actes culturals-científics, investigació, contactes amb alumnes per a comentar llurs treballs, conferències, col·loquis, etc.

—Cal establir el bon funcionament dels departaments. Es fa obligatori l'estudi d'un programa de treball per a coordinar aquest aspecte universitari. No es tracta sols d'un problema de selecció d'una assignatura, consultar la bibliografia especialitzada o qualsevol altra, diguem-ne, tècnica: ha de ser la seu per a la coordinació entre estudiants i professors, per a la discussió d'una problemàtica que ens afecta a alumnes i professors. Es a dir, no podem veure, malgrat la seva importància,

el departament com un ens abstracte on es comenten exàmens o es resumeixen llibres: ha de ser un centre on el futur psicòleg o historiador trobin el camí per a exposar la seva problemàtica com a universitaris i com a homes.

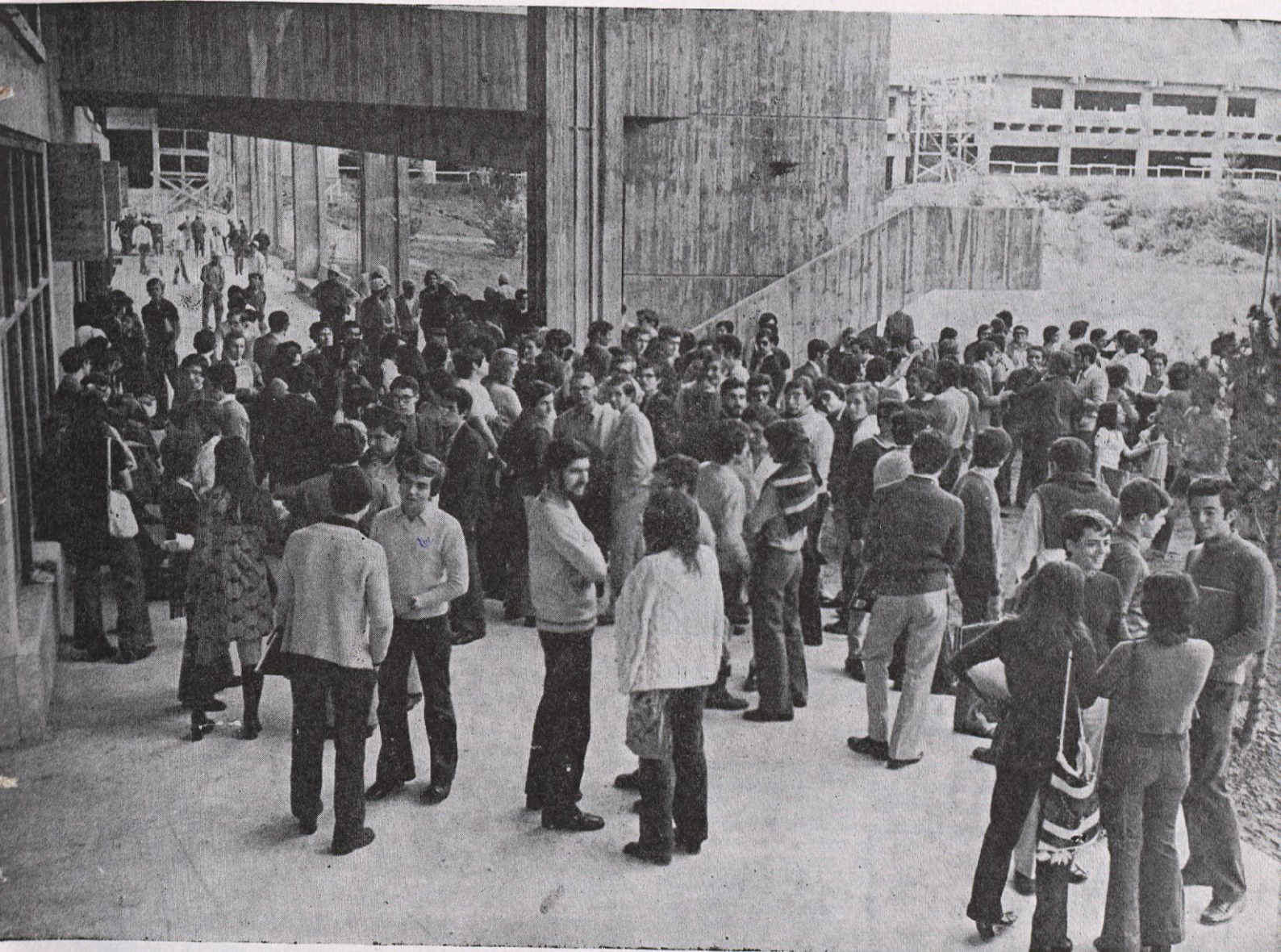
—Dintre de la Facultat de Lletres els departaments tenen una vida lènguida, no organitzen activitats, no són lloc de reunió acadèmica, i fins i tot hi ha determinades ocasions que no hi ha ni sales per a la seva ubicació física. Estan en fase de discussió i de plantejament els de Filosofia, Psicologia, Art i els d'Història i Hispàniques, que són nombrosos, comencen ja a formar una embrionària organització gràcies a la formació d'unes comissions encarregades, per ara, sols del servei de publicacions històriques i apunts i d'organització d'actes culturals. Naturalment hi ha un llarg camí per recórrer i per ara s'ha d'anar cap a l'acció conjunta de les diverses comissions de cara a plantejar el departament com a tal.

Són prou coneguts els aspectes tècnics de la situació d'infraestructura de la Universitat Autònoma de Barcelona. S'ha bastit en una zona allunyada uns 30 quilòmetres de Barcelona, i les conseqüències encara no s'han resolt totalment: transports per mitjà dels FF.CC., menjadors d'un preu molt elevat, carreteres i cruïlles perilloses i en mal estat, etc. La Universitat Autònoma de Barcelona, manifestà el seu rector en una entrevista, fa el que pot, però sense una major connexió entre societat i universitat els problemes roman- dran a la carpeta d'assumptes pendents.

ELS PROFESSORS NO NUMERARIS

—En aquests moments la política del Ministeri d'Educació i Ciència tendeix a l'eliminació dels professors no numeraris. I l'única sortida que hi resta és la de les oposicions, amb la qual cosa la degradació del professorat és evident. Així es redueixen els contractes i es rebaixa el sou. La pèrdua del poder econòmic és evident. Hem arribat a perdre unes 40.000 pessetes anuals, i en alguns casos la rebaixa ha arribat a 60.000 pessetes. A banda d'això, hi ha la situació inestable dels contractes, cosa massa sabuda per tots. També cal constatar que amb la disminució del nombre d'assignatures es redueix el nombre de professors no numeraris, per a fer classes.

—Cal que els estudiants fem aquest problema cada vegada més nostre, ja que la vida universitària corre un greu risc. Si el professor no té un sou decent, una dedicació exclusiva, una plataforma eco-

nòmica apta, la seva actuació es veu limitada i retallada ostensiblement. No ha d'ésser una unió sols per a aconseguir una reivindicació acadèmica, sinó per a assolir, entre tots, una veritable universitat, una universitat que funcioni.

—Sembla evident, amb tot el que hem parlat, que la universitat, sense una capacitat de gestió dels professors i dels estudiants, té una marginació de la realitat social molt greu. Hi ha factors que sensibilitzen l'opinió pública, però cal anar més enllà d'aquests factors conjunturals i comprovar que sense una reforma d'estructures continuarà la problemàtica de plans d'estudi ineficaços, de professors descontents i d'estudiants mal formats culturalment.

Hi ha una unanimitat en les respostes de professors i d'alumnes. Es tracta senzillament d'una visió realista dels problemes que afecten a la Universitat Autònoma de Barcelona, avançada de la universitat espanyola i que va camí d'integrar-se completament en la massificada ensenyança superior. Als factors que hem esmentat s'afegeix el lent però inexorable creixement de l'alumnat:

Primer curs:	700
Segon »	672
Tercer »	464
Quart »	367
Cinquè »	283

(Font: Secretaria Facultat de Filosofia i Lletres; primer curs, estimació).

I en les altres Facultats de Bellaterra:

(Ciències de la Informació, Econòmiques, Ciències, etc.) el creixement és semblant al del present curs universitari, en comparació amb el centenar d'alumnes que començà, fa sis anys, a Sant Cugat del Vallès, a estudiar Filosofia i Lletres, i que actualment és la primera generació de la Universitat Autònoma de Barcelona que s'enfronta a problemes tan greus com la desocupació, la sot-ocupació en tasques per a les quals no cal llur preparació, o en el «brian-trust». Aquests factors responen a una estructuració de la sortida de professionals de la universitat en la qual una «borsa de treball» o un «servei d'orientació professional» no siguin antiquats pedaços per a equilibrar oferta i demanda.

UNA ABSENCIA LAMENTABLE: LES ORGANITZACIONS UNIVERSITÀRIES

En el número de maig del 1973, la publicació universitària ANUE dedicà un extens article a les agrupacions universitàries, i gairebé s'esgotà el tiratge d'aquesta publicació universitària. Es comentaven les agrupacions clandestines que oscil·len

de l'extrema esquerra a l'extrema dreta, tot passant per l'anarquisme, el falangisme i els grups monàrquics de diverses tendències. Els comentaris apareguts a la premsa són prou explícits. Cal sols recordar aquesta cita com a meditació: «Es una realitat (l'existència d'aquests grups) davant de la qual hom no pot evadir-se i sí conèixer, calibrar i assimilar». En un altre article de la mateixa revista, aparegut en octubre, es comenta com la Llei General d'Educació (arts. 5, 27, i 125 a 131) ha obert els camins per a la participació universitària en forma d'agrupacions, però que «no s'han posat en marxa plenament». Els universitaris de Bellaterra, com diu el títol «són conscients del problema», però no saben com actuar. Sorgeixen organitzacions artístiques (publicació poètica TAROTDEQUINZE, grup de teatre G.E.T....), esportives i fins hi ha qui comenta sarcàsticament la formació d'una tuna o d'una massa coral, però les agrupacions, en si, estan en bolquers. Els estudiants de la Universitat Autònoma de Barcelona no han participat —i amb prou feines n'han sentit parlar— en el S.E.U., A.P.E., S.D.E.B., etc.; conscientment o instintivament, però, l'organització per a desenvolupar les normals aspiracions universitàries encara ha de sorgir. Veiem que diuen professors i estudiants:

—Des de la caiguda del Sindicat Democràtic continua pendent de solució aquest problema. La defensa dels interessos socials, professionals, acadèmics, polítics, culturals, dels estudiants, està tallada sense la via per a sol·licitar o efectuar so-

UNIVERSITAT...

lucions. Una organització entesa no com un sindicat corporatiu, sinó com una agrupació socio-política dels estudiants.

Els pedaços són provisionals i està tot per fer en aquest aspecte. La discussió em sembla una mica bizantina, ens allargàrem massa, i callo, però el problema roman.

—Els estudiants, en tant que estudiants, tenen uns problemes reivindicatius: d'estudis, de serveis, de professors, etc., que si ara és el llatí obligatori per als alumnes de primer, que si ara els preus dels menjadors són massa elevats, en fi, problemes que presenta tota comunitat organitzada. Sols en Utopia no existeixen els problemes. D'això es dedueix que una agrupació per a defensar els interessos dels estudiants és imprescindible. També la participació dels estudiants en la gestió de la universitat presenta altres problemes deguts a la manca d'organització universitària. Llevat d'aquests aspectes, resten pendants d'estructuració moltíssims altres que qualsevol universitat europea té organitzats amb una tradició de decennis; em refereixo a les pures i simples activitats culturals, des de concerts fins a representacions teatrals, cinematogràfiques, col·loquis, exposicions, conferències, que en la Universitat Autònoma de Barcelona s'organitzen surti com surti i amb l'abnegació d'uns anònims sacrificats.

CONCLUSIO PROVISIONAL: FUNCIO DE LA UNIVERSITAT

Totes aquestes conclusions són sentides pels universitaris i seria desitjable una agilització del procés transformatiu encaminat a resoldre una candent situació. S'a-

caba el col·loqui informal, i altra vegada a les aules, a escoltar a uns dictar a altres, però abans d'acabar, encara tenim temps per a una darrera pregunta:

—En la meua opinió, crec que en aquests moments la universitat no aconsegueix satisfactòriament cap missió. Ni tan sols aquelles missions que el Ministeri d'Educació i Ciència es proposa, és a dir, la formació i preparació de tècnics per a servir en un marc capitalista. Existeix una gran diferenciació, una gran separació, entre la funció que ofereix, que dona, els resultats de la universitat i les necessitats reals del país i del poble. Els problemes dels metges, per sols citar un exemple, és senzillament escruixidor; segons els índex de la O.M.S., en Espanya manquen molts metges, però si preguntem als que surten, amb el títol a la butxaca, el que triguem a trobar feina...

—I els de Lletres, igual; a Barcelona s'ha publicat que hi ha 100.000 nens per escolaritzar perfectament. I ja em diràs que són 3.000 llicenciats anuals per a aquestes xifres, quan la majoria d'aquests 3.000 estan sot-ocupats en tasques ocasionals de traductors, autors a tant el foli, o senzillament venedors o altres coses que més val no mencionar. Són unes contradiccions internes per deficiències del sistema. La qüestió existeix en unes estructures que destinen un major pressupost a cotxes i a autopistes que no a hospitals i a escoles primàries. La anti-rendabilitat de l'ensenyament és una dada fonamental en el moment de valorar la missió de l'ensenyament universitari. La selectivitat ha volgut ser una resposta a aquest fet. La resposta global, ciutadana i universitària, negant-la, ha fet impossible que s'apliqui en la universitat. En aquests moments les mesures que, cas d'ésser aplicades, es propugnen, són la selectivitat en l'ensenyament mitjà: s'elimina la selectivitat en la universitat, i així no calen, com passa amb la reducció d'assignatures, tants professors no numeraris, el conflicte, doncs, s'acaba com per art de màgia. No hi haurà selectivitat en la universitat perquè tots els qui hi vulguin entrar ho aconseguiran, i fins i tot sobran places.

JOSEP M. FIGUERES